

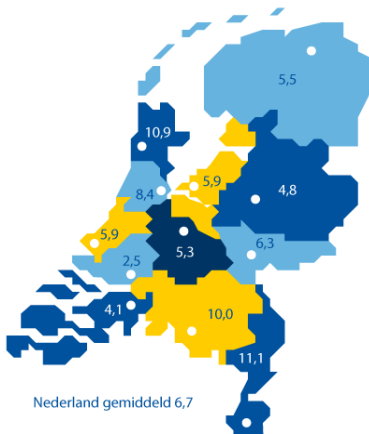
Zuidwest-Nederlandse ondernemers minder optimistisch dan elders in Nederland

Duidelijke stijging ondernemersvertrouwen

Het ondernemersvertrouwen is in Zuidwest-Nederland voor het eerst sinds het uitbreken van de economische crisis positief: +4,1, tegen -9,3 in het eerste kwartaal. Dit wijst erop dat het herstel van de economische groei in het tweede kwartaal doorzet. Wel blijft het ondernemersvertrouwen in Zuidwest-Nederland achter bij de landelijke score (+6,7). We zien deze trend ook terug in een betere waardering van het algemene economische klimaat. Iets meer dan de helft van de ondernemers in Zuidwest-Nederland ervaart nog belemmeringen bij de bedrijfsvoering. Bij de vorige meting was dit nog 5 procentpunten hoger. Een gevolg is dat bedrijven minder maatregelen treffen als voorheen. Dit blijkt uit de conjunctuurenquête van de Kamer van Koophandel, samen met VNO-NCW, MKB-Nederland, CBS en EIB.

Vertrouwen in de lift

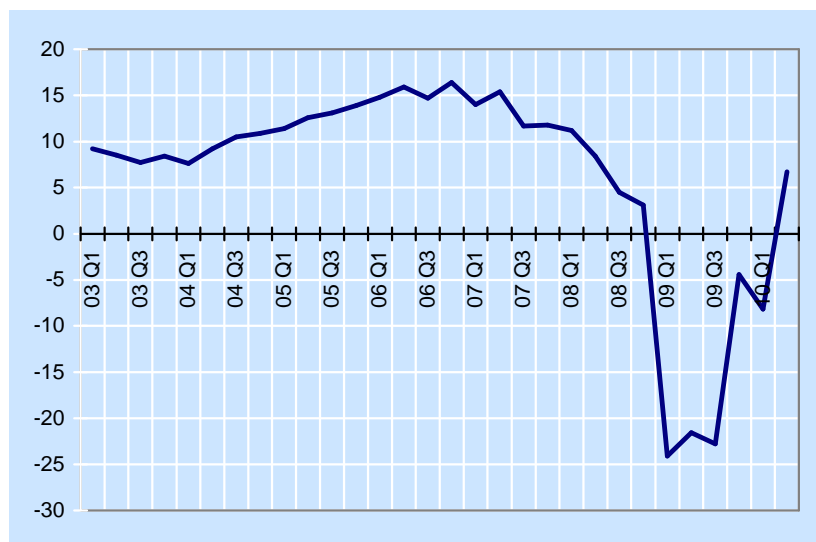
Landelijk bedraagt het vertrouwen* +6,7. In Limburg, Midden- en Oost-Brabant en Noordwest-Holland ligt het vertrouwen het hoogst. Zuidwest-Nederland scoort samen met regio Rotterdam en Oost-Nederland het laagst.

Ondernemersvertrouwen West-Brabant en Zeeland

Het vertrouwen van de West-Brabantse en Zeeuwse ondernemers is duidelijk verbeterd. Wel zijn de verwachtingen (+4,1) iets minder gunstig dan gemiddeld in Nederland (+6,7), wat vooral te maken heeft met iets mindere omzet- en investeringsverwachtingen. Volgens de Kamer van Koophandel is het nog te vroeg van structureel herstel te praten. Er zijn immers nog vele onzekerheden zoals de financiële crisis in Zuid-Europese landen, maar ook de bezuinigingsgolf van de overheid die er aan zit te komen. "Het is belangrijk dat de werkloosheid niet verder oploopt. Dit komt het vertrouwen van de consument ten goede en daarmee ook de consumptieve bestedingen."

Ontwikkeling ondernemersvertrouwen NL

* De index van het Ondernemersvertrouwen is de optelsom van negatieve en positieve verwachtingen ten aanzien van omzet, export, investeringen en werkgelegenheid.

Ook bouwsector minder negatief over omzetresultaat Vooral winkeliers verwachten meer omzet

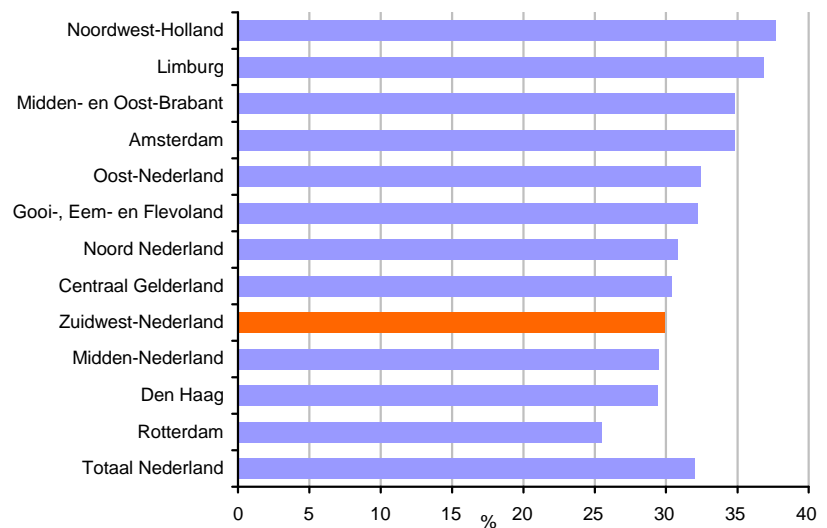
Bijna 30% van de ondernemers in Zuidwest-Nederland verwacht dat de omzet in het tweede kwartaal zal aantrekken. Ongeveer 15% gaat uit van een dalende omzet. Ten opzichte van het voorgaande kwartaal is vooral het aandeel krimpbedrijven gedaald (was 30%). Ondanks de verbetering van het omzetresultaat blijft Zuidwest-Nederland wat achter bij veel andere regio's. Ruim 40% van de winkeliers en 37% van de toerisme ondernemers (incl. onroerend goed) verwachten dat de omzet weer gaat aantrekken. Ondernemers in de bouw en de vervoerssector blijven over het algemeen wat somberder.

Ook bouw trekt iets aan

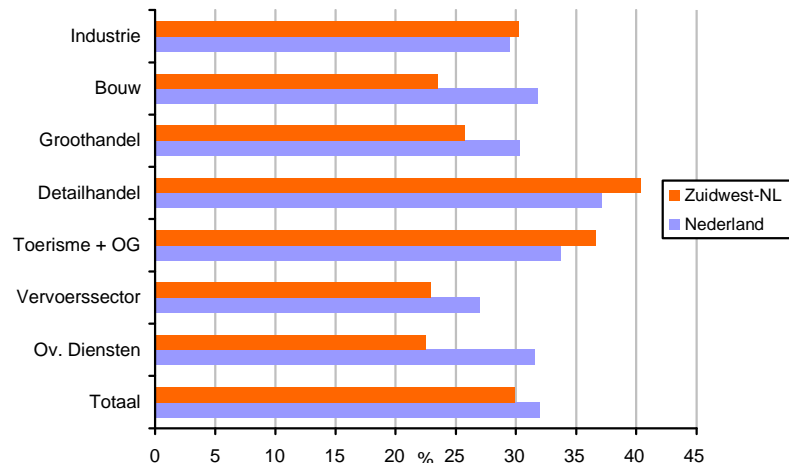
Ondanks het feit dat de bouw achter blijft bij de meeste andere sectoren zien we ook hier een verbetering optreden. In het eerste kwartaal meldde nog 55% van de bouwondernemers een omzetzakking, voor het tweede kwartaal is dat 33%. Het aandeel bedrijven met een omzettoename stijgt van 12% naar 24%. Toch spreekt nog altijd zo'n 58% van onvoldoende vraag. De malaise in de bouw blijkt ook uit het feit dat bij 68% van de bouwbedrijven de winstgevendheid het afgelopen kwartaal is verslechterd.

Aandeel bedrijven dat meer omzet verwacht in het tweede kwartaal van 2010, per KvK-regio.

De meeste sectoren in Zuidwest-Nederland blijven achter bij het landelijke beeld. Vooral in de bouw en overige diensten zijn de verschillen groot. Volgens de KvK zijn er relatief weinig grote bouwbedrijven in Zuidwest-Nederland, waardoor grotere projecten wellicht buiten de regio worden uitbesteed.

Aandeel bedrijven dat meer omzet verwacht in het tweede kwartaal 2010, per sector

Exportresultaat Zuidwest-Nederland blijft achter bij andere regio's

Groothandel en logistiek blijven voorzichtig over export

De bedrijven in West-Brabant en Zeeland blijven voorzichtig over de export. Het aandeel bedrijven dat een toename verwacht is in het tweede kwartaal zelfs iets gedaald (van 29,4% naar 26,2%). Wel zijn er minder krimpbedrijven (van 19,9% naar 12,0%). De exportresultaten van Zuidwest-Nederland blijven achter bij veel andere regio's. Van de grotere exporteurs draait de industrie het best. Hier verwacht 27% een stijgende export, de groothandel (24%) en logistiek (22%) komen lager uit. Vooral groothandelaren zijn een stuk negatiever dan hun collega's elders in Nederland.

Groothandelaren

Bijna 24% van de groothandel in Zuidwest-Nederland denkt een hogere export te realiseren, tegenover 19% een lagere. In het eerste kwartaal waren deze cijfers iets gunstiger.

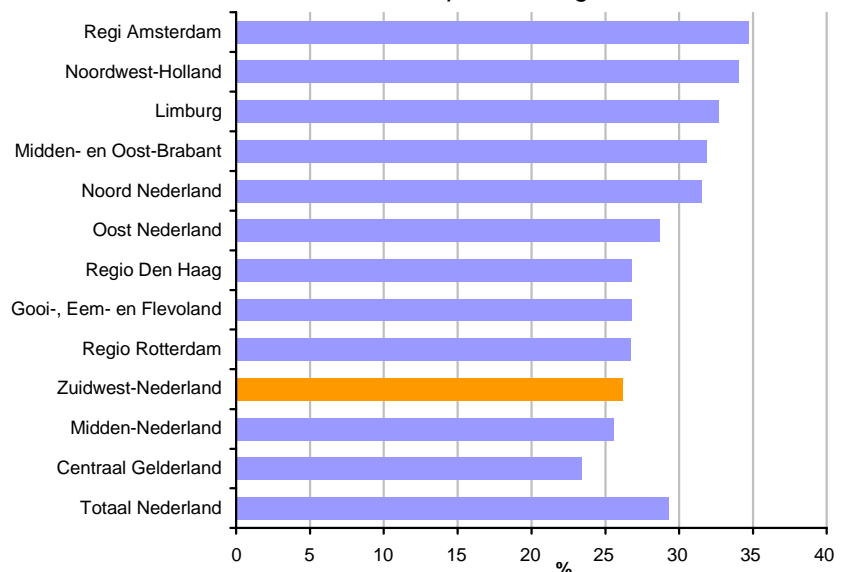

Industrie

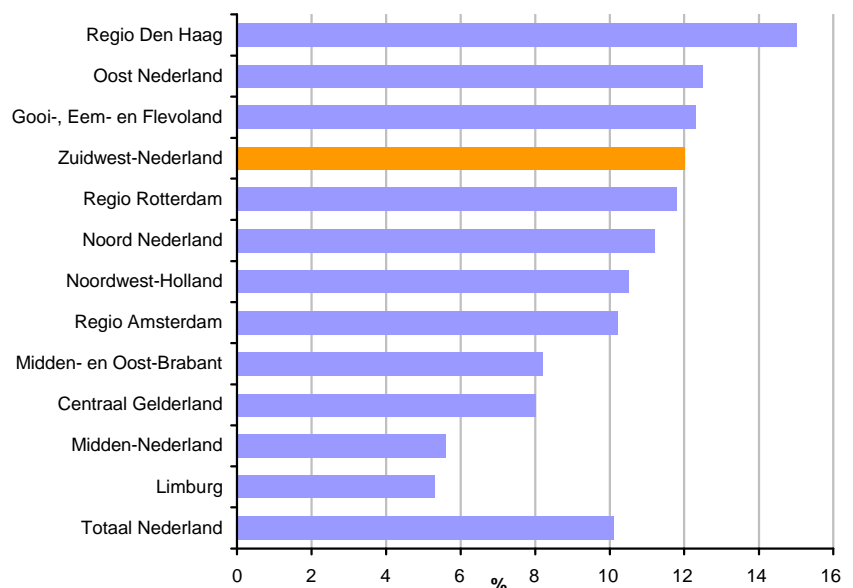
Binnen de industrie is met name de basismetaal positief gestemd. De chemie en voedings- en genotmiddelenindustrie, twee belangrijke exporteurs, kennen een hoog aandeel bedrijven met een gelijkblijvende export. De houtindustrie en grafische industrie verwachten minder goede exportresultaten.

Aandeel bedrijven dat een stijging van de export verwacht in het tweede kwartaal 2010, per KvK-regio

Aandeel bedrijven dat een daling van de export verwacht in het tweede kwartaal 2010, per KvK-regio.

60% van alle bouwbedrijven verwacht daling investeringsvolume

Bedrijven houden nog altijd hand op de knip

Een kwart van alle ondernemers in Zuidwest-Nederland verwacht in 2010 minder te investeren dan in 2009, 14% denkt meer te gaan investeren. Landelijk zijn er evenveel bedrijven met een investeringsdaling en als - toename (17%). Het verschil zit vooral bij het grootbedrijf. Landelijk verwacht 20% van de grotere bedrijven een toename, in Zuidwest-Nederland is dat maar 12%. Vooral de bouwbedrijven hebben hun investeringen teruggeschroefd. Ten opzichte van het eerste kwartaal zijn de investeringsresultaten licht verbeterd.

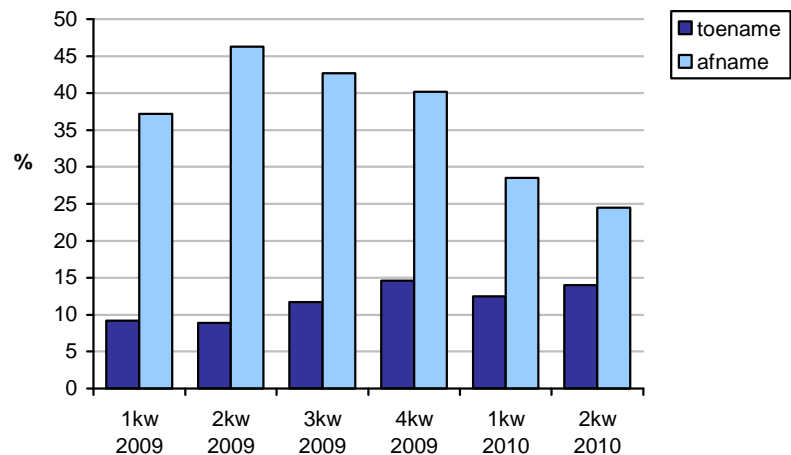
Lichte verbetering industrie

Qua investeringsvolume is de industrie verreweg de belangrijkste sector. Diverse andere branches zoals bouw- en installatie en overige diensten (verhuur, ingenieursbureaus) zijn hiervan grotendeels afhankelijk voor hun omzet en werkgelegenheid. Landelijk meldt 19% van de bedrijven een stijging en 25% een daling, in Zuidwest-Nederland gaat het om respectievelijk 15% en 21% (saldo voor beide -6%). Zowel landelijk als regionaal is sprake van een verbetering ten opzichte van het eerste kwartaal van 2010.

Bouw, groothandel en transport

Zowel landelijk als in Zuidwest-Nederland is de bouw qua investeringsverwachting een negatieve uitschieter. Regionaal meldt 60% van de bouwbedrijven een daling van het investeringsniveau. De groothandel en vervoer wijken voor Zuidwest-Nederland negatief af ten opzichte van het landelijke beeld. Van de vervoerbedrijven geeft landelijk 27% aan in 2010 meer te investeren, in Zuidwest-Nederland gaat het nog maar om 13%.

Aandeel bedrijven in Zuidwest-Nederland met een toe- en afname van de investeringen

Groothandel en detailhandel hebben minder te maken met personeelskrimp **Ondernemers minder somber over afname aantal banen**

In het eerste kwartaal is door bijna 25% van de bedrijven in Zuidwest-Nederland personeel afgestoten. Voor het lopende tweede kwartaal ligt de verhouding bedrijven met daling en stijging bijna in evenwicht; 15% verwacht een daling, 13% een stijging. De 'stijgers' zijn vooral te vinden in het midden- en kleinbedrijf (17%). Van de grotere bedrijven (50 of meer werkzame personen) verwacht nog geen 9% een stijging.

Vooraf afstoot flexkrachten

Zo'n 2% van het bedrijfsleven in Zuidwest-Nederland maakt gebruik van werktijdverkorting (landelijk: 3%). Bedrijven stoten vooral tijdelijke/ flexibele krachten af. Dit geldt voor bijna 16% van de bedrijven. Het aandeel bedrijven dat in vaste krachten snijdt ligt lager (6,5%). Beide percentages zijn ten opzichte van de vorige meting iets gedaald (was resp. 19,1% en 8,2%). Op landelijk niveau wordt door iets meer bedrijven bezuinigd op tijdelijk personeel (18,7%).

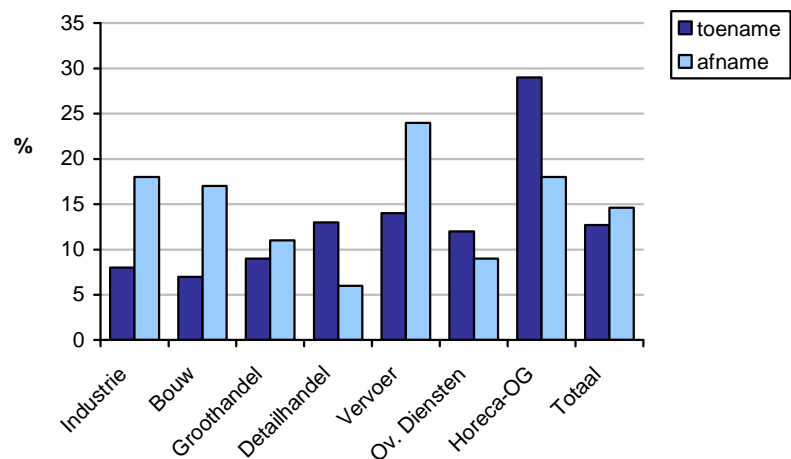

Seizoenseffect

Het herstel ten opzichte van het eerste kwartaal heeft ook te maken met een seizoenseffect. In diverse sectoren (landbouw, horeca, detailhandel) is er in het voorjaar/zomer meer werk dan in de winterperiode. Uit de vergelijking tussen de landelijk en regionale cijfers komt naar voren dat dit effect in Zuidwest-Nederland iets sterker is dan gemiddeld in Nederland.

Sectoren die landelijk een wat sterker herstel laten zien op personeelsgebied zijn de groothandel en vervoerssector. Dit geldt echter in mindere mate ook voor Zuidwest-Nederland. Vooral de vervoerssector heeft in Zuidwest-Nederland nog steeds te maken met personeelskrimp, terwijl landelijk inmiddels sprake is van een evenwichtsituatie.

Aandeel bedrijven in Zuidwest-Nederland dat een afname van personeel verwacht in het tweede kwartaal 2010, per sector.

Meer bedrijven met banengroei in West-Brabant

Omzetontwikkeling Zeeland blijft achter

De conjunctuurontwikkeling wijkt in het tweede kwartaal voor Zeeland en West-Brabant op een aantal punten van elkaar af. In West-Brabant is de omzet- en orderontwikkeling gunstiger dan in Zeeland. Bij de export blijven zowel Zeeland als West-Brabant achter bij het landelijke beeld, waarbij Zeeland iets meer 'groeibedrijven' kent maar ook meer 'krimpbedrijven'. Verder blijkt dat Zeeland relatief veel ondernemers kent met een daling van de investeringen. West-Brabant doet het relatief goed ten aanzien van de banengroei. Per saldo ligt het ondernemersvertrouwen voor het tweede kwartaal 2010 in Zeeland (+2,3) wat lager dan in West-Brabant (+5,6).

Krediet

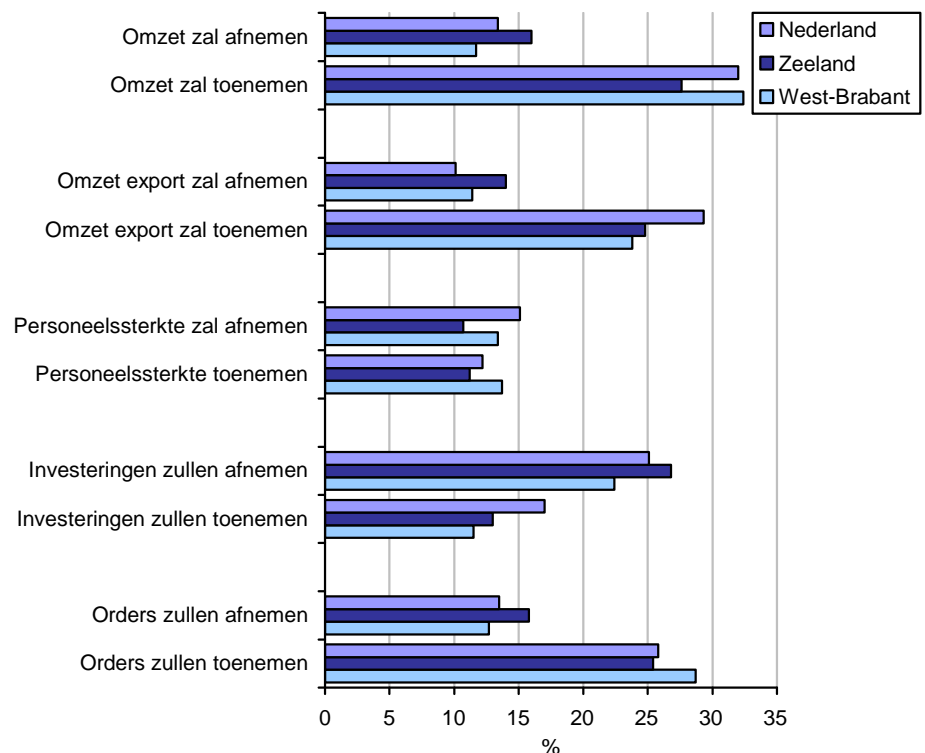
Zowel in Zeeland als in West-Brabant ondervindt de helft van de bedrijven nog altijd hinder vanwege de kredietcrisis. De belangrijkste problemen zijn het lastiger verwerven van krediet en het ervaren van extra debiteurenrisico. Ongeveer 70% van de bedrijven neemt maatregelen vanwege de economische crisis. Het meest toegepast worden het afstoten van (vooral tijdelijk) personeel en het uitstellen van investeringen. Dit is conform het landelijke beeld. Vooral in de bouw wordt op grotere schaal ingegrepen en dan met name bij de grote bedrijven.

Zeeuwse ondernemers wel positiever over economisch klimaat

Ondanks het lagere ondernemersvertrouwen zijn Zeeuwse ondernemers iets optimistischer over het algemene economisch klimaat. Zo'n 20% van de Zeeuwen verwacht een verbetering van het economisch klimaat, in West-Brabant is dit slechts 11%.

Verwachtingen van ondernemers, landelijk, Zeeland en West-Brabant over tweede kwartaal 2010

Kenniscentrum

De Kamer van Koophandel vervult de rol van kenniscentrum: ze voorziet ondernemers en andere partijen van actuele gegevens over de economie en het bedrijfsleven van Zuidwest-Nederland. De KvK beschikt over actuele en betrouwbare gegevens uit diverse bronnen waaronder het Handelsregister. Ondernemers hebben deze informatie nodig voor businessplannen, vestigingsplaatsonderzoek, marktonderzoek of ter onderbouwing van andere (strategische) beslissingen. Gemeenten en ondernemersverenigingen kunnen dankzij de gegevens hun beleid en standpunten onderbouwen. Veel informatieproducten van de Kamer van Koophandel zijn via de website zuidwestnederlandincijfers.nl gratis toegankelijk.